

RAPPORT FRA WORKSHOP - BYGGE- OG EIENDOMSNÆRINGEN

1 Innledning

I forbindelse med utarbeidelse av Kommuneplan for miljø og klima inviterte Hamar kommune bygge- og eiendomsnæringen til workshop for å drøfte hvordan vi sammen kan nå målene om å kutte 40 % i klimagassutslippene innen 2030. Den nye kommuneplanen har ambisiøse mål om at Hamar skal være en bærekraftig kommune, hvor det er lett å leve miljøvennlig. Formålet med møtet var å få synspunkter, hente impulser og få konkrete innspill til arbeidet med miljø- og klimaplanen.

Workshopen ble avholdt på Bylab 28. februar 2019. Det var sendt ut over 80 invitasjoner, 25 meldte seg på og ca. 20 møtte opp. MIRIS AS, CEO HAYK og Tretorget innledet med inspirasjonsforedrag.

2 Gruppeoppgave

Gruppeoppgave (45 min)

I 2030 har vi i Hamar nådd målet – her er klimagassutslippene redusert med mer enn 40%! Eiendomsbransjen har gått nye veier og funnet nye løsninger – både selvstendige bidrag og i samarbeid med kommunen. Disse har vært avgjørende for at vi har lyktes.

- **Hva har bransjen gjort?**
- **Hva har kommunen bidratt med?**
- **Hvordan har «vi» samarbeidet? /Hva har vi fått til i samarbeid?**

Det er også interessant å høre hva bransjen (og kanskje kommunen) allerede har gjort

Aktuelle stikkord til alle oppgavene kan være avfall/gjenbruk, bygg, materialbruk, transport, drift av bygg, energikilder, delingsløsninger, grønne kvaliteter, overvannshåndtering, møteplasser, sertifiseringsordninger, svinn av byggematerialer.

2 Oppsummering av gruppearbeidene

Mobilitet var tema i 3 av de 4 gruppene. Helhetlig mobilitetsplan med fokus på syklist og gående, dårlig drift/brøyting var også påpekt og kollektivtransport. Det framkom i planum at dårlig brøyting hindrer myke trafikanter.

I arbeidet er det påpekt mangel på kompetanse i kommunen. Kommunen skal være veileder og et godt forbilde ved å benytte klima- og miljøvennlige løsninger til egen bygningsmasse. I kommuneplanens arealdel bør det komme fram klare føringer på hva som forventes av klima- og miljøvennlige tiltak i plan- og byggesaker. Kommunen må tørre å sette krav.

Bransjen vil gjerne samarbeide med kommunen/offentlige for å oppnå samfunnsmessig ønsket utvikling. Det ble påpekt at de tilpasser seg markedet etterspør.

3 Innspillene fra gruppene

Hamar 2030 – Hva har bransjen gjort?

- Bransjen har prøvd og feilet for å finne gode byggeløsninger på klima/miljøområdet
- Funnet kilder som gir klimagassutslipp. Tatt i bruk ny teknologi og ny viten. Tatt et verdivalg basert på å ta i bruk fornybare materialer. Tre/betong eller en kombinasjon av disse for best mulig kvalitet samt å tilfredsstille krav.
- Viktig å tenke helhetlig, se det store bildet og ting i sammenheng
- Småbygg-bransjen bygger fortsatt med tre
- Sertifisering
- Miljøfyrtårn
- Trenger å se at det nytter for å få motivasjon til å gjøre de riktige tingene

Hamar 2030 – hva har kommunen gjort?

Krav og insentiver:

- Kommuneplanens arealdel må legge klare føringer på hva som forventes av klima- og miljøvennlige tiltak i plan- og byggesaker. Det bør klart fremgå f.eks. når det gjelder utarbeidelse av reguleringsplaner hva kommunen forventer av tiltak for at planen skal bli godkjent. Ikke strengere krav enn TEK 17 og som ikke går ut over det en kommune kan kreve av miljøvennlige tiltak. Eksempelvis: Andel passivhus, energibruk, kompostering, bildeling, parkering etc.
- Still krav: Utbygger er positive til krav fordi utbyggerne konkurrerer også med andre som ikke selv strekker seg mot miljømål (gratispassasjerer hvis det ikke stilles krav til dem)
- Forutsigbarhet, still konkrete krav (Ikke som i Ydalir der utbyggere ikke tør satse for de vet ikke konkret hva som kreves)
- Innføre incentiver for at utbyggerne skal strekke seg for å nå miljømål – «det skal lønne seg å bygge miljøvennlig»
- Det offentlige bør sette rammer for løsninger/kriterier, måle klimakrav over tid og bruke/utvikle virkemidler. Slik det er i dag så måles klima/miljøparameterne i nuet og ikke over tid. (Viktig også med parametere som bokvalitet og helse.)
- «Gulrot og pisk» for å oppnå det man ønsker (økonomiske og juridiske)
- Kommunen må gjøre sin del av jobben ved å tilrettelegge rammer for miljøvennlig mobilitet / helhetsgrep /ABC prinsipp (rammer som har betydning for byggetomta)
- Stimuler til sentral utbygging
- Redusert parkeringskrav
- Sikre god fortetting og legge til rette for delingsøkonomi
- Klimavennlige bygg. Fokus på annet enn bare materialvalg. Riktig dimensjonering av konstruksjoner (ikke uvanlig at det overdimensjoneres i dag)

Kommuneorganisasjonen:

- Arbeide for miljøsertifisering og at dette blir tatt mer i bruk
- Kommunen bør selv gå foran i forhold til sin egen bygningsmasse ved å benytte klima- og miljøvennlige løsninger. Økende bruk av solcelle/solfanger-anlegg.
- Øk kompetansen i kommunen, god kompetanse på eget hus for å ta riktige valg
- 3-D modeller og kart som gir god visualisering
- Kommunen må ha gode planer som de er tro mot
- Vi må ha sentrale veiledere som hjelper oss til å ta de gode miljøvennlige valgene

Gående og syklende, transport:

- Bedre forhold for gående og syklende. Tilrettelegge for utbygging og godt vedlikehold av gang- og sykkelvegnettet. Sikre og trygge veger helt inn til sentrum. Vedlikeholdet av eksisterende vegnett er bra i dag men fortsatt mangler det en del. Kommunen har ansvaret for å brøyte gang- og sykkelvegene og gjør en god jobb, men det hjelper lite når vegvesenet etterpå brøyter bilvegen og slenger snøen tilbake til gang- og sykkelvegen! Mange fortau er dessuten dårlig ryddet da grunneier har ansvar for vedlikehold og ikke følger opp.
- Skal bilbruken ned må også det offentlige kommunikasjonsstilbudet stadig forbedres samtidig som det blir vanskeligere å parkere i byen både når det gjelder tilgjengelige parkeringsplasser og prisnivå.
- Alle kan se hvor man kan låne en ledig delebil og hvor det er bussholdeplasser o.l.
- Tilrettelegge bedre for myke trafikanter.
- Bedre kollektivtrafikk – elektriske kjøretøy, rimelig å velge kollektivt, bedre dekning og avgangstider.
- Lage miljøgater og gjøre det mindre attraktivt å benytte bil.
- Bedre dialog mellom kommune-Statens vegvesen og fylkeskommunen

Hamar 2030 – Hva har bransjen og kommunen samarbeidet om?

- Når kommunen stiller krav må det skje i et samarbeid med bransjen slik at vilkårene er gjennomførbare, men på en slik måte at bransjen i konkurranse om å få bygge ut, må komme med gode løsninger
- Offentlig miljø- og klimasamarbeid på tvers av markedsområdet: Hamar stortettsted/Mjøsbyen
- Bylab
- Bransjen og det offentlige bør fortsatt samarbeide for å oppnå samfunnsmessig ønsket utvikling. Kommunikasjon mellom aktører er viktig
- Samarbeid med bransjen er en viktig forutsetning for å nå målene

Hva har bransjen gjort til nå?

- Tatt i bruk ny teknologi i bygg (BREEM, Plusshus, løfte gamle hus eller rive?)
- Tilrettelagt markedet mot sirkulær-/delingsøkonomi